समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

দশম শ্ৰেণীৰ বাবে

বিজ্ঞান

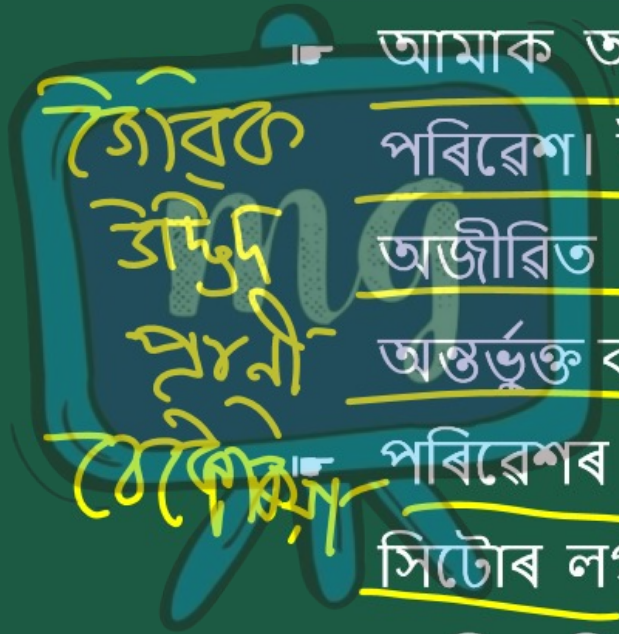
অধ্যায়-১৫

আমাৰ পৰিবেশ

অংশ – ১
পৰিস্থিতি তন্ত্ৰ

জাহ্নৱী দাস

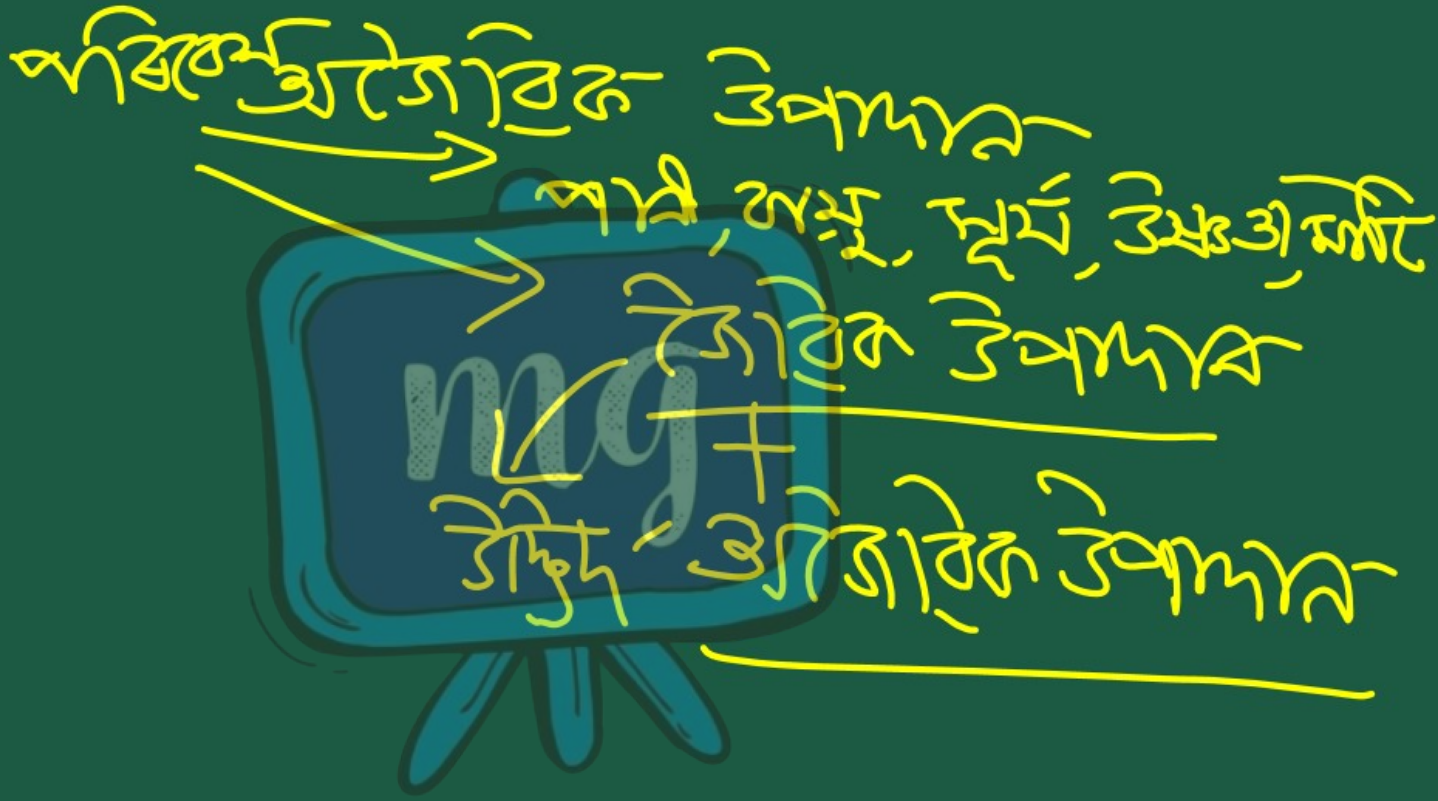
পৰিৱেশ

- আমাক আগুৰি থকা সকলো বস্তুৱেই পৰিৱেশ। ইয়াত জীৱিত (জৈৱিক) আৰু অজীৱিত (অজৈৱিক) উভয় উপাদান অন্তর্ভুক্ত কৰা হৈছে।
- পৰিৱেশৰ বিভিন্ন উপাদানে ইটোৱে সিটোৰ লগত ক্রিয়া কৰে আৰু লগতে আমি পৰিৱেশত প্রভাৱ পেলাওঁ।

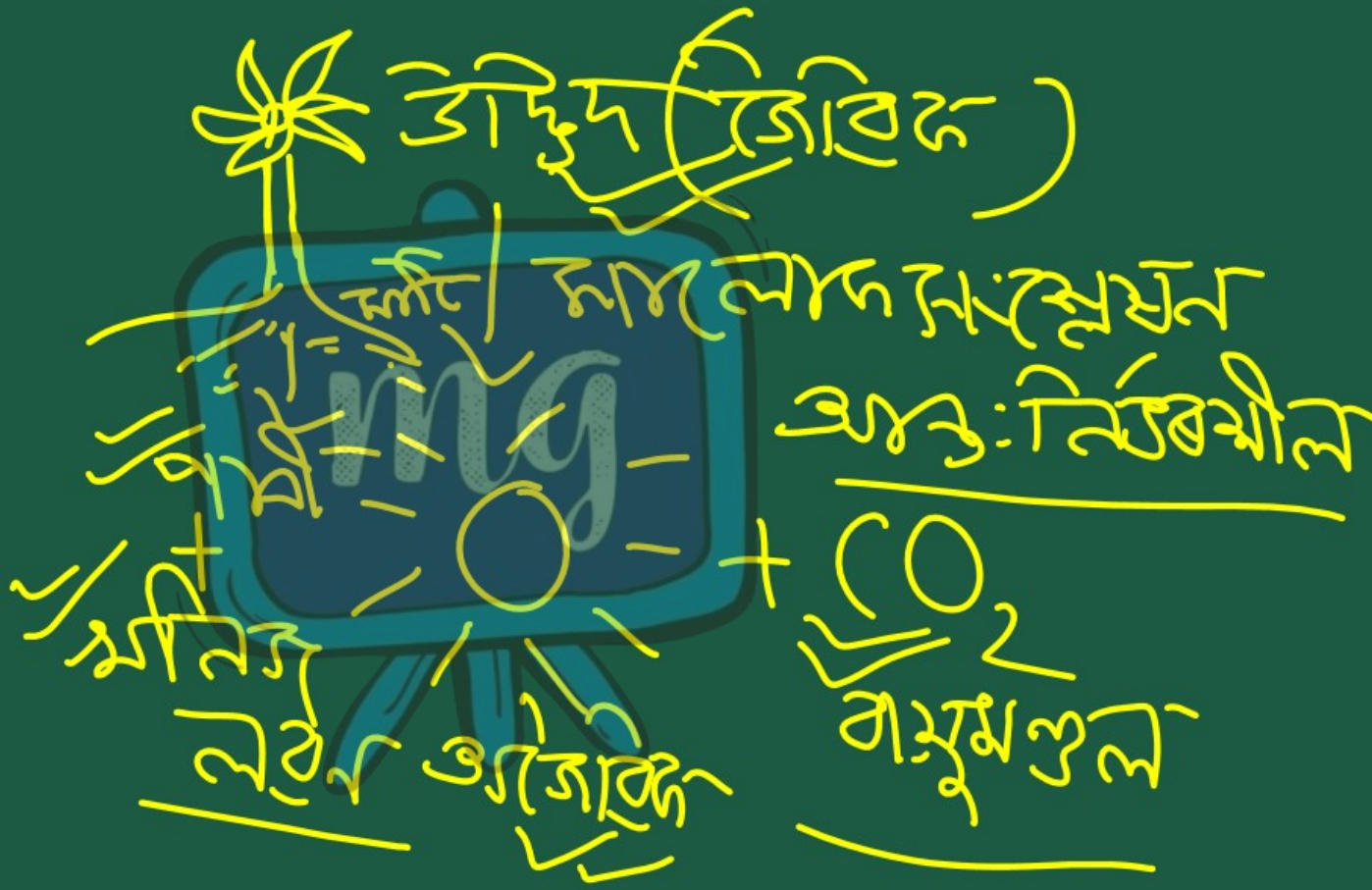
সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

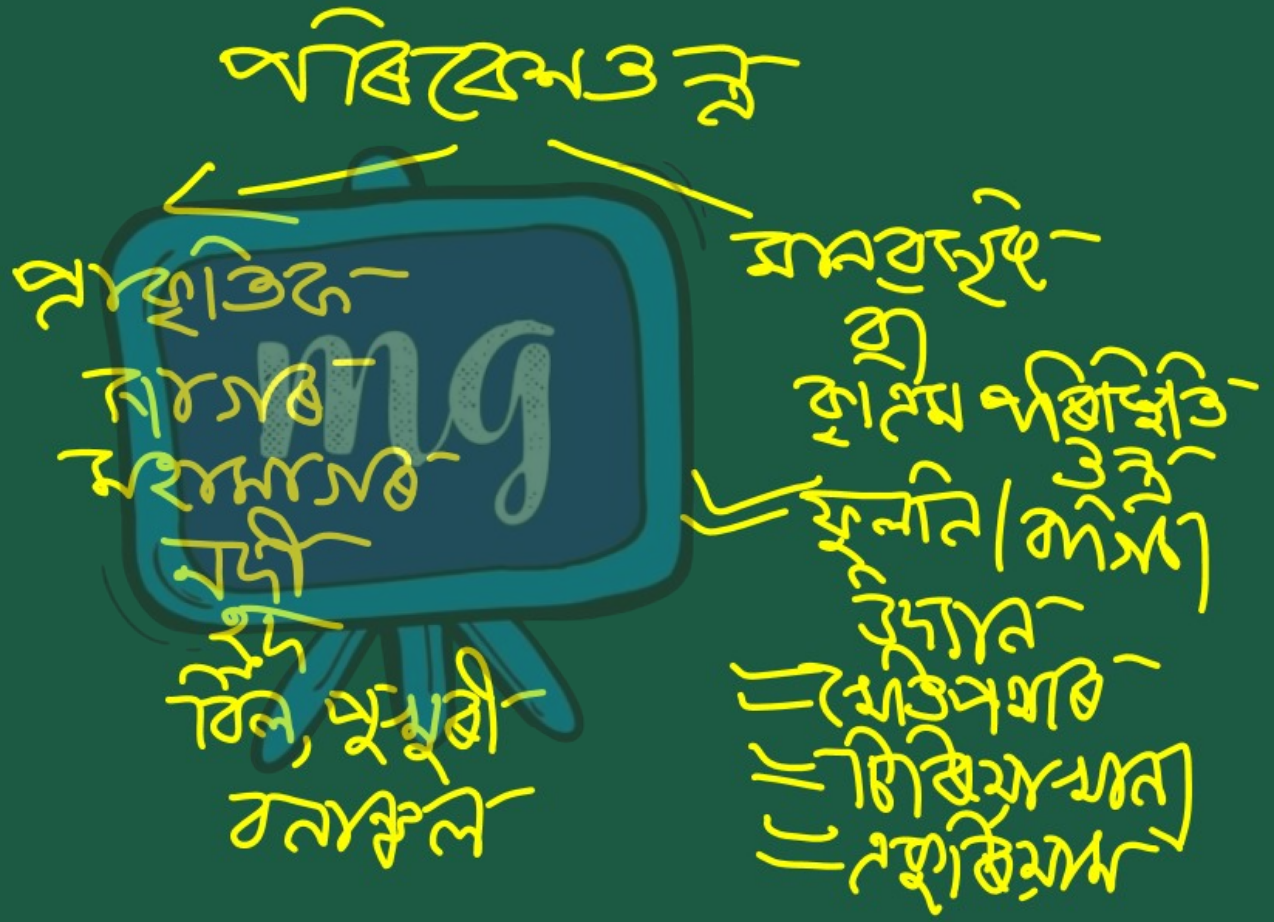
পৰিস্থিতি তন্ত্ৰ

☞ কোনো এটা অঞ্চলৰ সকলো পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়াশীল জীৱই পৰিৱেশৰ অজীৱিত উপাদানসমূহৰ সৈতে মিলি এটা পৰিৱেশ তন্ত্ৰ গঠন কৰে।

উদাহৰণ : বন, পুখুৰী আদি।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পৰিস্থিতি তন্ত্ৰৰ প্ৰকাৰ

(i) প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ তন্ত্ৰ :

☛ প্ৰকৃতিত নিজাববীয়াকৈ থকা পৰিৱেশ তন্ত্ৰ।

উদাহৰণ : অৰণ্য, হ্ৰদ, সাগৰ।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(ii) কৃত্রিম পৰিৱেশ তন্ত্ৰ :

☛ মানৱসৃষ্ট পৰিৱেশ তন্ত্ৰক কৃত্রিম পৰিৱেশ তন্ত্ৰ বুলি কোৱা হয়।

উদাহৰণ : শস্যৰ পথাৰ, একুৱিয়াম, বাগিচা।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পৰিস্থিতি তন্ত্ৰৰ উপাদানসমূহ

(i) অজৈৱিক উপাদান :

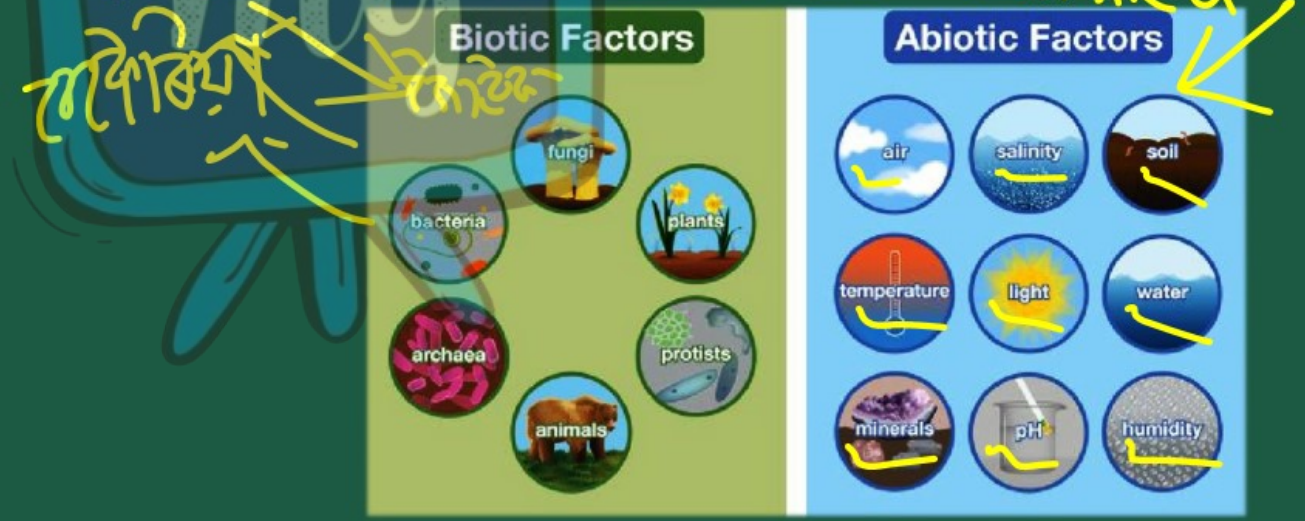
☛ বায়ু, পানী, ভূমি, পোহৰ, উষ্ণতা আদি সকলো অজীৱ উপাদানেই অজৈৱিক উপাদান গঠন কৰে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

(ii) জৈৱিক উপাদান :

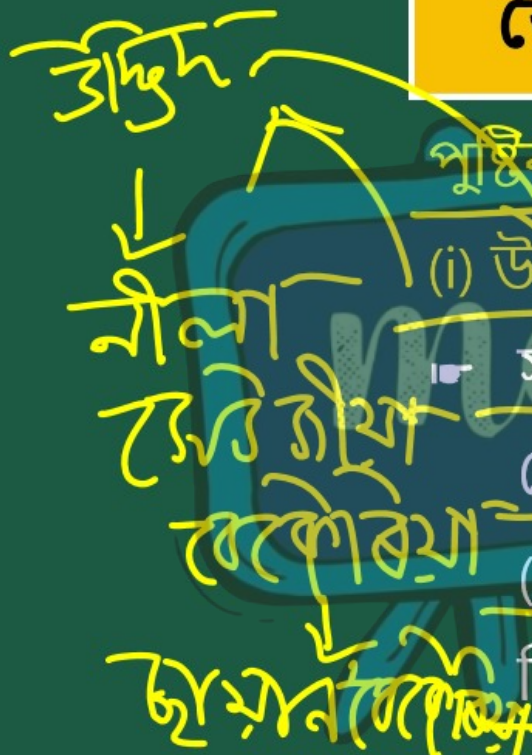
☛ উদ্ভিদ, প্রাণী, বেক্টেৰিয়া, ভেঁকুৰ আদি সকলো জীৱিত উপাদানেই জৈৱ উপাদান গঠন কৰে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

জৈৱিক উপাদানসমূহৰ বিভাগ

পুষ্টিৰ ভিত্তিত —

(i) উৎপাদক :

☛ সকলো সেউজীয়া উদ্ভিদ আৰু নীলা সেউজীয়া শেলাইয়ে অজৈৱিক উপাদান (সালোকসংশ্লেষণ) ব্যৱহাৰ কৰি নিজাকৈ খাদ্য উৎপাদন কৰিব পাৰে, সেয়েহে ইয়াক উৎপাদক বুলি কোৱা হয়।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

$$6CO_2 + 6H_2O \xrightarrow[\text{Chlorophyll}]{\text{Sun Light}} C_6H_{12}O_6 + 6O_2$$

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

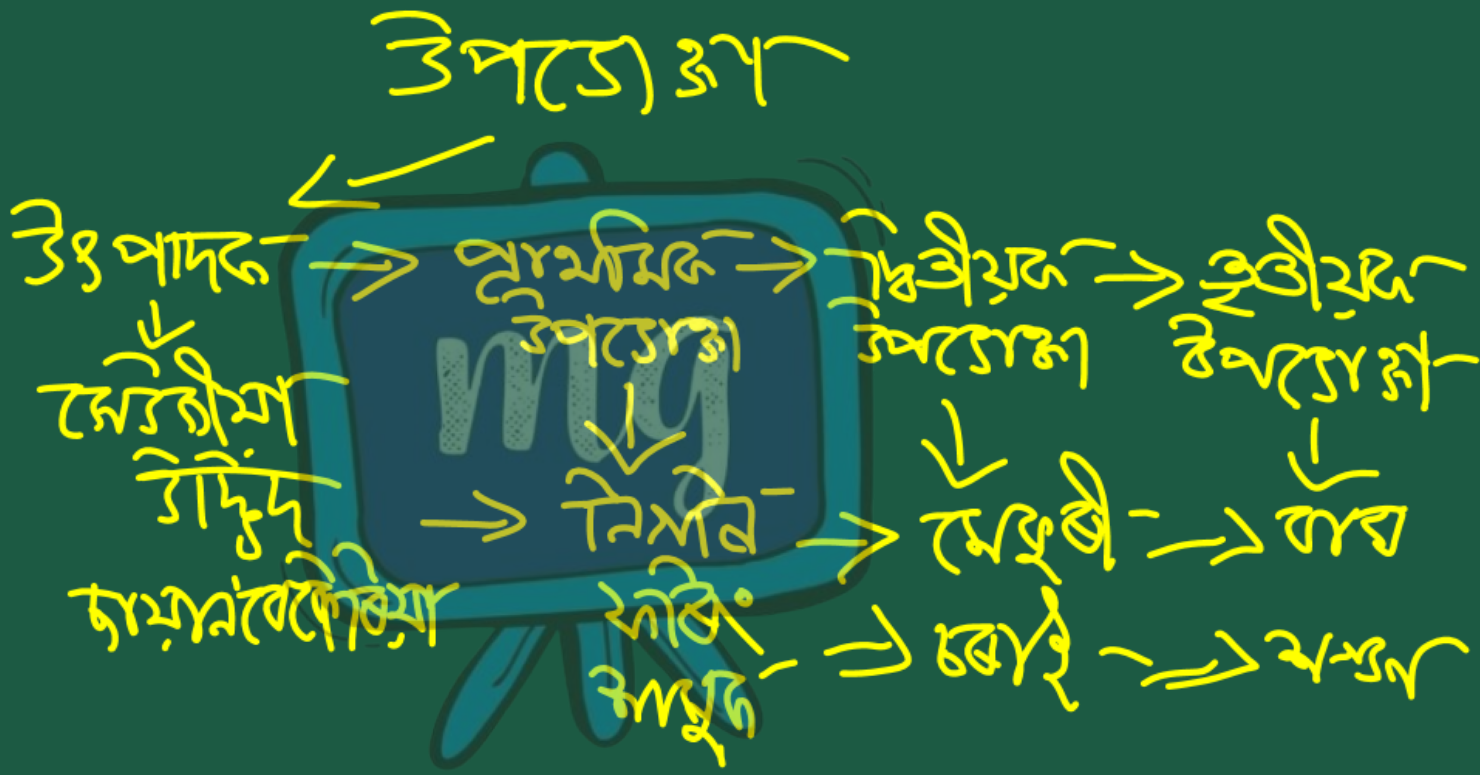
(ii) উপভোক্তা

☛ খাদ্যৰ বাবে প্রত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে উৎপাদকৰ ওপৰত নির্ভৰশীল সকলো প্রাণীকে অন্তর্ভুক্ত কৰা হয়।

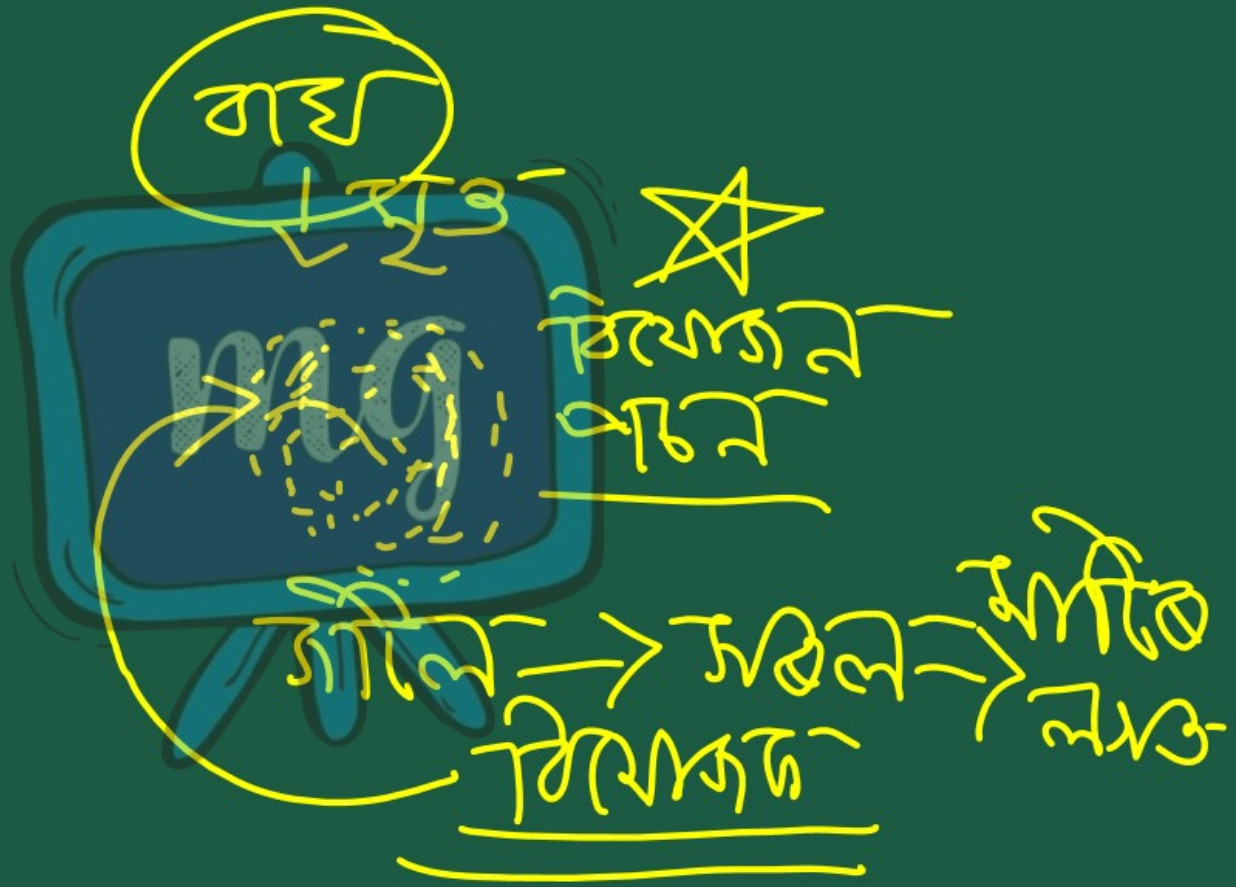
সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
समग्र शिक्षा

Under CSR Support by
ipca | Foundation

উপভোক্তা বিভাগ

(i) তৃণভোজী : উদ্ভিদ খোৱা।

যেনে : ছাগলী, হৰিণ।

(ii) মাংসভোজী : মাংস খোৱা।

যেনে : বাঘ, কুমিৰ।

(iii) সর্বভোজী : উদ্ভিদ আৰু প্রাণী উভয়কে খায়।

যেনে : মানুহ।

(iii) পৰজীৱী

☛ গৃহস্থৰ শৰীৰত বাস কৰে আৰু তাৰ পৰা খাদ্য গ্ৰহণ কৰে।

যেনে : ওকনি, কাস্কুটা।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

বিয়োজক

- মৃত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীক পচি পেলোৱা জীৱসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়।

যেনে : বেক্টেৰিয়া, ভেঁকুৰ।

- এইবোৰে প্ৰাকৃতিকভাৱে মাটিৰ উৰ্বৰতা ঘূৰাই আনে।

মূল্যায়ন

1 তলৰ কোনটো দ্বিতীয়ক উপভোক্তাৰ উদাহৰণ-

ক বাঘ

খ বেক্টেৰিয়া

গ উদ্ভিদ

ঘ ওপৰৰ আটাইবোৰ

মূল্যায়ন

2 তলৰ কোনটো কৃত্ৰিম পৰিস্থিতি তন্ত্ৰ -

ক পুখুৰী

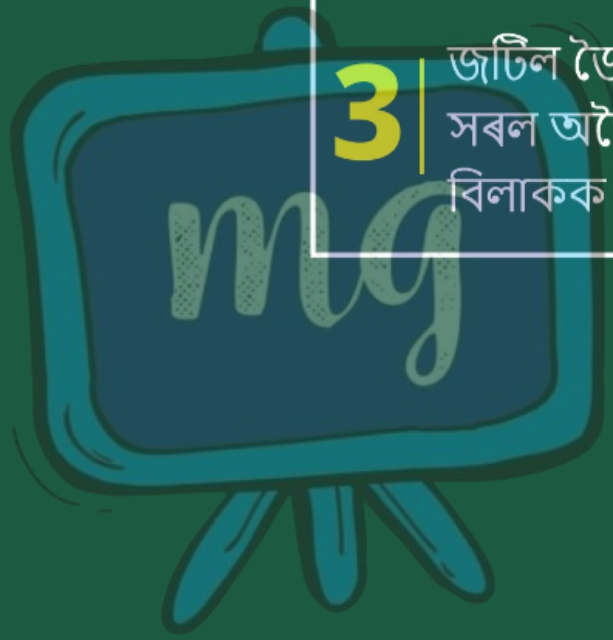
খ হ্ৰদ

গ খেতিপথাৰ

ঘ নদী

মূল্যায়ন

3 | জটিল জৈৱ যোগ বিলাকৰ বিয়োজন ঘটাই সৰল অজৈৱ পদাৰ্থলৈ পৰিবৰ্তন কৰা অনুজীৱ বিলাকক ..... বিঘটক ..... বুলি কোৱা হয়।